

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ
DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, srpanj 2007. godine

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI
ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA
I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihove obitelji (u daljnjem tekstu: Zakon) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTEĆI**

Člankom 2. stavicama 3. i 4. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisani su uvjeti za priznavanje statusa dragovoljca iz Domovinskog rata. Međutim, u slučaju kada je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u razdoblju od 05. kolovoza 1990. godine do 15. siječnja 1992. godine, a do tog trenutka nije sudjelovao u obrani najmanje 100, odnosno 30 dana u navedenom razdoblju, temeljem postojeće zakonske odredbe nije mogao ostvariti status dragovoljca iz Domovinskog rata, a članovi obitelji također nisu mogli ostvariti prava po smrtno stradalom dragovoljcu iz Domovinskog rata.

Ovim Zakonom postigla bi se mogućnost priznavanja statusa dragovoljca iz Domovinskog rata hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su smrtno stradali u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u razdoblju do 15. siječnja 1992. godine, uz ispunjenje uvjeta da su pristupili obrani suvereniteta Republike Hrvatske najkasnije do 08. listopada 1991, odnosno najkasnije do 16. prosinca 1991. godine, odnosno ovaj status bi se priznao smrtno stradalom hrvatskom branitelju ako bi do 15. siječnja 1992. godine računajući od dana početka sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske imao ispunjen uvjet od 100 dana, odnosno 30 dana sudjelovanja u obrani suvereniteta obzirom ga je smrtno stradavanje prekinulo u ispunjenju ispunjenje uvjeta od 100, odnosno 30 dana sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Člankom 82. stavkom 1. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisano je da članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na mjesečnu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine i obiteljske mirovine koju bi ostvarili kao članovi obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona, s tim da se novčana naknada koju u iznosu obiteljske mirovine primaju članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umanjuje mjesečno za 15%.

Korisnici prava na novčanu naknadu obiteljske mirovine (članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata), trenutačno njih oko 350, duže vrijeme primaju za 15% umanjenu naknadu obiteljske mirovine u odnosu na visinu obiteljske mirovine koju primaju članovi obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Umanjenu naknadu obiteljske mirovine za 15% članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata primaju sve do trenutka ekshumacije i identifikacije nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, nakon čega imaju pravo na puni iznos mjesečne obiteljske mirovine.

Naime, do stupanja na snagu ranijeg Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihove obitelji visina naknade obiteljske mirovine za članove obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bila je jednaka visini obiteljske mirovine članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, a korisnici spomenutih mirovina nisu plaćali porez na dohodak temeljem istih mirovina. Zakonom koji je stupio na snagu 07. studenog 2001. godine visina naknade obiteljske mirovine za članove obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata smanjena je za 15%. Prethodna Vlada Republike Hrvatske je propisala plaćanje poreza na dohodak za obiteljske mirovine članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i temeljem toga određeno je i smanjenje visine naknade obiteljske mirovine za članove obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

Novi Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihove obitelji donesen je u Hrvatskom saboru 30. studenoga 2004. godine. Nakon toga, Vlada Republike Hrvatske je izmijenila Zakon o porezu na dohodak i ukinula odredbe o plaćanju poreza na dohodak za korisnike obiteljske mirovine članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Tako je nastala razlika u visini između naknada obiteljskih mirovina članova obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i obiteljskih mirovina članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

Ovim Zakonom postiglo bi se ujednačavanje visine mjesečne naknade obiteljske mirovine članova obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nije ekshumiran i identificiran s visinom mjesečne obiteljske mirovine članova obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i to je posljedica koja će proisteći donošenjem ovoga Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU OVOG ZAKONA

Za provedbu članka 1. ovog Zakona za isplatu povećanih iznosa obiteljskih mirovina za članove obitelji smrtno stradalih dragovoljaca iz Domovinskog rata, u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2007. godinu za tri mjeseca u 2007. godini (listopad-prosinac) osigurano je potrebnih 700.000,00 kn. Za istu svrhu u 2008. godini potrebno je osigurati 4.500.000,00 kn u Državnom proračunu Republike Hrvatske, a u 2009. godini potrebno je osigurati 4.800.000,00 kn u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Za provedbu članka 2. ovoga Zakona u 2008. i 2009. godini u Državnom proračunu Republike Hrvatske potrebno je za isplatu naknada obiteljskih mirovina u punom iznosu osigurati dodatna sredstva u visini od 3.701.184,00 kuna godišnje, a u 2007. godini (za tri mjeseca listopad - prosinac) osigurano je 925.296,00 kn .

Ukupno za provedbu ovog Zakona u 2007. godini osigurana su sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske u iznosu od 1.625.296,00 kn, a u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu potrebno je za provedbu ovog Zakona osigurati sredstva u iznosu od 8.201.184,00 kn, a u 2009. godini potrebno je osigurati sredstva u iznosu od 8.501.184,00 kn.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU, TE ZA STUPANJE NA SNAGU ZAKONA DANOM OBJAVE U NARODNIM NOVINAMA

Temelj za donošenje Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskog Sabora („Narodne novine“, broj: 6/02- pročišćeni tekst, 41/02, te 91/03 i 58/04).

S obzirom na prirodu predložene izmjene i dopune Zakona, postoje osobiti državni razlozi za donošenje Zakona po hitnom postupku i za stupanje na snagu Zakona danom objave u „Narodnim novinama“. Radi se o izjednačavanju prava osobito društveno osjetljivih skupina i to: članova obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova obitelji zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, te se predlaže ovaj Prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjujući prvo i drugo čitanje.

Prijedlog za stupanje na snagu Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji danom objave u „Narodnim novinama“ u vezi je i s ciljem predloženog Zakona. Cilj Zakona je hitno izjednačavanje prava članova obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova obitelji zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Vezano uz rečeni cilj Zakona treba imati u vidu da se postupci prevođenja prava ne mogu okončati u kratkom vremenskom razdoblju, pri čemu bi kasnije stupanje na snagu Zakona produžilo i trajanje postupaka prevođenja prava predviđenih ovim Zakonom.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Konačnog prijedloga Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, s obrazloženjem.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI
ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I
ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

Članak 1.

U Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 174/04, 92/05, 02/07), u članku 2. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„Dragovoljac iz Domovinskog rata je i smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili je ubijen prilikom zatočenja ili u neprijateljskom logoru u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, koji je umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i koji je izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske do 15. siječnja 1992. godine, ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 08. listopada 1991. godine u slučajevima iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona, odnosno ako je njegovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 16. prosinca 1991. godine u slučajevima iz članka 2. stavka 4. ovoga Zakona.“

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 6.

Članak 2.

Članak 82. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na mjesečnu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine i obiteljske mirovine koju bi ostvarili kao članovi obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona“.

Članak 3.

Mirovinska prava članova obitelji smrtno stradalih dragovoljaca iz Domovinskog rata iz članka 1. ovoga Zakona i prava na mjesečnu novčanu naknadu obiteljske mirovine iz članka 2. ovoga Zakona, nadležna tijela prevest će prema odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

U članku 1. predviđeno je priznavanje statusa dragovoljca iz Domovinskog rata hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su u obrani suvereniteta Republike Hrvatske smrtno stradali u razdoblju do 15. siječnja 1992. godine, ako je njihovo sudjelovanje u obrani suvereniteta Republike Hrvatske započelo najkasnije 08. listopada 1991. godine, odnosno najkasnije 16. prosinca 1991. godine.

U članku 2. predviđeno je pravo na novčanu naknadu mjesečne obiteljske mirovine članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez umanjenja od 15%.

U članku 3. predviđeno je da se mirovinska prava članova obitelji smrtno stradalih dragovoljaca iz Domovinskog rata iz članka 1. ovoga Zakona i prava na mjesečnu novčanu naknadu iz članka 2. ovoga Zakona, prevedu prema odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

U članku 4. određeno je stupanje na snagu Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA
IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI („NARODNE
NOVINE“, broj 174/04, 92/05, 02/07), KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU**

Članak 2.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je osoba koja je kao dragovoljac i pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske (ZNG, Hrvatske vojske, Ministarstva obrane, Policije, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskih obrambenih snaga (HOS-a) te pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite koji je u njima proveo najmanje 5 mjeseci do 24. prosinca 1991. godine), organizirano sudjelovala u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, odnosno suvereniteta Republike Hrvatske u bilo kojem razdoblju Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: hrvatski branitelj iz Domovinskog rata).

(2) Pod sudjelovanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta Republike Hrvatske, odnosno vrijeme neposredne ugroženosti suvereniteta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: obrana suvereniteta Republike Hrvatske), u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak te obuka i priprema za odlazak na bojište) u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

(3) Dragovoljac iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 100 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992.

(4) Dragovoljac iz Domovinskog rata je i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 30 dana u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 15. siječnja 1992. ukoliko:

- nije imao obvezu sudjelovanja u pričuvnom sastavu ili
- nije regulirao obvezu služenja vojnog roka.

(5) Status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka dokazuje se potvrdom Ministarstva obrane, odnosno Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 82.

(1) Članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na mjesečnu novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine i obiteljske mirovine koju bi ostvarili kao članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona. Novčana naknada koju u iznosu obiteljske mirovine primaju članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umanjuje se mjesečno za 15%.

(2) Ako su naknadu iz stavka 1. ovoga članka ostvarili bračni drug i/ili djeca nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, roditelji imaju pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine koju bi ostvarili kao roditelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Članovi obitelji iz stavka 1. i 2. ovoga članka stječu pravo na novčanu naknadu i sva ostala prava iz ovoga Zakona kao i članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata pod uvjetima i u postupku utvrđenim za članove obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata osim prava na obiteljsku invalidninu i mirovinu. Obiteljska invalidnina priznaje im se nakon identifikacije hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata po službenoj dužnosti u kontinuitetu nakon prestanka prava na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine.

(4) Dok primaju naknadu iz stavka 1. i 2. ovoga članka imaju pravo na zdravstvenu zaštitu kao članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja ako zdravstvenu zaštitu ne ostvaruju iz druge osnove.